

Global jobparathed

Oplæg fra Dansk Handel & Service
til Globaliseringsrådets møde
den 1.-2. december 2005 om
internationalisering og prioritering

DANSK HANDEL & SERVICE

Delanalyse til "Forretningsplan Danmark"

Vort grundlag

Internationalisering af uddannelse har taget kraftigt til i de seneste 10 år i takt med den teknologiske udvikling og arbejdskraftens og kapitalens frie bevægelighed. Uddannelse er ikke længere et nationalt projekt, men er i stigende grad et internationalt anliggende mellem mennesker, lande og kulturer.

Er det danske uddannelsessystem klædt på til denne grænseoverskridende udvikling - hvad enten vi kalder den internationalisering, globalisering eller noget helt tredje?

Vores svar er, at uddannelserne udviser mange gode takter, men at der er lang vej igen. Vi skal have et uddannelsessystem, der er på forkant med udviklingen, internationalt transparent og i stand til at tilpasse sig samfundets behov hurtigt og fleksibelt.

I Dansk Handel & Service går vi ind for et uddannelsessystem, hvor internationaliseringen gennemsyrrer ethvert klasselokale, og hvor global indsigt og kulturelt udsyn er adelsmærket for den gode uddannelse.

Internationalisering er hverdag for store dele af dansk erhvervsliv, som finansierer den velfærd, vi alle tager for givet i dag. Derfor er der behov for, at uddannelserne følger trop og åbner sig for den globale verden.

Som beskrevet i vores debatoplæg til Globaliseringsrådets drøftelser om hhv. folkeskole, erhvervsuddannelse og videregående uddannelse er der behov for at fremme en ny incitamentskultur i det danske uddannelsessystem. En ny kultur, der stimulerer eliten og den enkeltes vilje til sejr.

De fire bærende principper er

- *ansvar for egen uddannelse*
- *attraktiv undervisning*
- *1:1 uddannelse*
- *viden med værdi*

Med dette oplæg sætter Dansk Handel & Service fokus på internationalisering, sammenhæng og prioritering i uddannelsessystemet forud for Globaliseringsrådets møde den 1.-2. december 2005.

Under overskriften internationalisering anbefaler Dansk Handel & Service,

- at internationalisering gennemsyrrer al uddannelse som et grundvilkår for læring
- at uddannelse betragtes som en handelsvare med en betydelig eksportværdi
- at danske uddannelser og læringskoncepter brandes og markedsføres systematisk på en national platform
- at de studerende får reel økonomisk mulighed for at læse i udlandet gennem vouchers og elitestipendier
- at vi bliver så attraktive, at vi kan rekruttere de bedste udenlandske studerende og forskere fra hele verden
- at vi opbygger transparente, åbne og sammenlignelige uddannelsessystemer, der sikrer fri bevægelighed over landegrænser.

Under overskriften prioritering anbefaler Dansk Handel & Service,

- at de videregående uddannelsers kompetenceprofil afspejler værditilvæksten på arbejdsmarkedet - det vil sige inden for de videntunge serviceerhverv
- at de akademiske bacheloruddannelser får reel erhvervskompetence, så vi får flere bachelorer i beskæftigelse og flere unge med en videregående uddannelse - uden at give køb på kvalitet og faglighed
- at vi gør plads til talenterne på strategisk udvalgte elitekandidatuddannelser og eliteuniversiteter
- at vi belønner institutionerne med bedre økonomi og flere frihedsgrader for at tænke i merit og sammenhæng
- at vi sikrer en balance mellem behovet for større udbud af højtuddannet arbejdskraft og færdiguddannede med jobparathed, refleksion og faglighed i behold
- at vi ikke kun skal leve af kolber og kitler - højteknologi og naturvidenskab er kun interessant i kombination med andre kompetencer - f.eks. de merkantile og kulturelle fagligheder.

A. Internationalisering

Regeringen har sat overliggeren højt. Målsætningen om, at næsten en hel ungdomsårgang skal have en ungdomsuddannelse, er ambitiøs. Det samme gælder målet om, at halvdelen skal have en videregående uddannelse i 2020.

Vi skal være verdensmestre i at hente viden, kompetence og teknologi til landet - uanset hvor den befinder sig - og tilpasse den brugernes behov. Vi skal have evnen til at spotte relevant viden over hele kloden for at forædle, anvende og videresælge den i Danmark og i udlandet. Det forudsætter et højt niveau af internationalisering i uddannelsessystemet.

Hvor står vi?

I 2001 læste ca. 10 pct. af de studerende på en videregående uddannelse i udlandet i løbet af deres studietid. På universitetsområdet er det cirka hver tredje studerende, som tager en del af sin uddannelse i udlandet. Rejselysten er langt den største blandt studerende på humaniora og samfundsvidenskab.

I 2001 var der godt 3.300 danske studerende på studieophold i udlandet og godt 3.000 udenlandske studerende på ophold i Danmark.

Antallet af danske studerende, der læser en hel uddannelse i udlandet, er vokset fra knap 3.000 i 1995/96 til knap 4.400 i 2001/02. Antallet af udenlandske studerende på hele uddannelser i Danmark anslås til ca. 2.000 i 2001/02.

Udenlandske studerende i Danmark udgjorde i 2001 godt fire pct. af studerende på de videregående uddannelser, men tallet er under halvdelen af niveauet i lande, vi normalt sammenligner os med i Vesteuropa.

Videnskabsministerens redegørelse til Folketinget om styrket internationalisering af uddannelserne (2004) samt tal fra Rektorkollegiet og CIRIUS

Behov for en kulturrevolution

Næste skridt er at starte en "kulturrevolution" i uddannelsessystemet, så den internationale dimension ikke behandles som et appendix til den faglige kerne. Internationalisering skal tænkes ind i alle fag som en integreret del af læringsforløbet. Internationalisering er ikke et add-on, men et grundvilkår for læring.

Internationalisering handler også om bundlinje og forretningsforståelse. Udviklingen i erhvervslivet og virksomhedernes eksportindhold bør afspejles langt mere markant i uddannelserne.

Sprog, kulturforståelse, historie og formidling bør være centrale kompetencer i en internationaliseret uddannelsessystem vis-a-vis forretningsforståelse. Kendskab til dansk og europæisk identitet, kultur og historie er en vigtig kompetence, men indsigt i samfundsforhold og værdisæt i Sydafrika, Brasilien, Indien, Sydkorea og Kina er mindst lige så afgørende. Det betyder, at stærke interkulturelle og sproglige kompetencer skal sidestilles med traditionelle fag som læsning, regning og naturfag. Tilsvarende bør internationalisering, fremmedsprogskompetencer og interkulturel forståelse på skoleskemaet fra folkeskolens første klassetrin.

Nutidens unge har nærmest fået globaliseringen ind fra fødslen. Der er stadig flere unge, der af egen drift tager et studieophold i udlandet eller tager en dannelsesrejse rundt om jorden. Imidlertid er den internationale mobilitet ujævn, når man ser på tværs af uddannelsesniveauer og fagområder. Specielt på universitetsniveau har vi problemer med at tiltrække flere studerende, undervisere og forskere, end vi sender ud. Det skal der gøres noget ved - "mobilitetsbalancen" skal i ligevægt.

Hertil kommer, at de studerendes lyst til et internationalt pust ofte er udtryk for et personligt valg og ikke en langsigtet strategi fra uddannelsesinstitutionernes side. Specifikt skal uddannelsesinstitutionerne indgå langt flere internationale samarbejdsaftaler om uddannelse og studenterudveksling. Strategiske samarbejder med videnmiljøer nationalt og internationalt er vejen frem.

Vi efterlyser en helt anderledes offensiv indsats for studentermobilitet - også for at tiltrække den udenlandske elite til danske universiteter. Vi skal satse på eliteområder, hvor Danmark kan opnå kritisk masse,

international anerkendelse og virke som en global videnmagnet.

Uddannelse som global handelsvare

Vi skal erkende, at uddannelse allerede i dag er en global vare, som vores konkurrenter tjener penge på og indhenter ny viden med. Vi skal derfor også eksportere vores uddannelse og viden og give uddannelsesinstitutionerne de bedst mulige rammer for at tjene penge deres aktiviteter. Erhvervsakademier og CVU'er er trods rigide regler godt på vej. Nu er det på tide, at universiteterne følger trop - og at regeringen giver uddannelsesinstitutionerne optimale rammebetingelser for at begå sig i den globale konkurrence.

De nøgne tal

Det samlede internationale marked for uddannelse vurderes at udgøre en omsætning på ca. 14.000 mia. kr. - mere end 10 gange det danske bruttonationalprodukt.

Til sammenligning er uddannelse New Zealands fjerde største industri, mens Australien tjener 25 mia. kr. på uddannelse om året.

Ambassadør Jørgen Ørstrøm Møller

Derfor skal Danmark opbygge ekspertise i global handel med uddannelse. Den danske uddannelsesmodel med vægt på helhedstækning, lav magtdistance, gruppeprocesser og projektorientering samt progressiv pædagogik og læringskoncepter har et stort potentiale som systemeksport.

Center for branding og markedsføring

Universiteternes internationaliseringsaktiviteter skal understøttes af en ny national markedsføringsindsats. Et selvstændigt center for branding og profilering af danske universitetsuddannelser i udlandet skal derfor etableres. Centeret skal - i tilknytning til Videnskabsministeriet i et tæt samarbejde med udenrigstjenesten - give kvalificeret rådgivning, bistand og praktisk vejledning til udlændinge, der vælger at studere i Danmark.

Som led i branding af dansk uddannelse i udlandet skal vi professionalisere markedsføringen af Danmark som et uddannelsesland i verdensklasse gennem en national uddannelsesportal under overskriften www.visitintelligence.com - som pendant til www.visitdenmark.com og www.workindenmark.dk.

Please welcome...

Vi skal tage ordentligt imod vores udenlandske videnkolleger. Vi skal tilbyde færdige koncepter og pakked løsninger til udenlandske studerende, undervisere og forskere - bl.a. i form af kollegieværelser, boglig- og mentorordninger. Det skal være slut med administrativt bøvl, dårlig indkvartering og manglende faglig og social integration på studier og i forskning.

Universiteterne skal sammen etablere et internationalt studentcenter, der på landsplan er mødested for de udenlandske studerende og hjælper dem med professionel rådgivning om studier, praktik og eventuel ansættelse i danske virksomheder efter afsluttet uddannelse. Centeret kunne have afdelinger i de fire store uddannelsesbyer - København, Århus, Odense, og Ålborg.

Stipendier og vouchers - også til eliten

Vi skal løfte stipendierammen, så f.eks. universiteterne kan tiltrække højt kvalificerede udenlandske studerende inden for alle uddannelsesområder og videreudvikle internationalt orienterede studiemiljøer. Herudover skal de unge have reel økonomisk mulighed for at tage ud og læse. Derfor skal de studerende have en "voucher" med til udlandet bestående af uddannelsesstaxameter og SU - samt særlige legater, scholarships o.lign.

De største talenter skal belønnes med statslige elitelegater, der fuldfinansierer et ophold på de 100 bedste universiteter i verden. Det skal kunne betale sig at gøre en forskel - også i uddannelserne.

Universiteternes snærende bånd på løn- og personaleområdet skal løsnes op. De administrative hindringer skal ryddes af vejen, så ambitiøse danske universiteter kan få lov til at ansætte en udenlandsk superprofessor med en ekstraordinær høj løn.

Endvidere skal alle erhvervsakademier og centre for videregående uddannelser have et ERASMUS University Charter, så studerende på korte og mellemlange videregående uddannelser uden hindringer kan læse i udlandet.

Gulerødder og resultatkontrakter

Ministerier og uddannelsesinstitutioner skal forpligte hinanden gennem kontraktstyring og formulering af kvantitative mål for internationalisering og mobilitet i institutionernes resultatkontrakter. Skåltalerne om internationaliseringens lyksaligheder skal omsættes til handling.

Giv plads - også på engelsk

Studieordningerne skal give plads og rum for udenlandske studieophold. Det er ikke altid tilfældet. Endvidere skal de studerende have merit for ophold ved anerkendte uddannelsesinstitutioner i udlandet.

Samtidig skal vi udvikle flere engelsksprogede uddannelser i Danmark - parallelt med, at lærerkorpsets engelske sprogkundskaber får et markant løft. I modsat fald er det ikke let at tiltrække udenlandske studerende, undervisere og forskere. Derfor bør undervisning med tilhørende skriftlige arbejder og eksamener på de videregående uddannelser foregå på engelsk, hvor det er relevant.

Transparente uddannelsessystemer

Vi skal sikre, at især de korte og mellemlange videregående uddannelser er internationalt sammenlignede og transparente på globalt plan. Vi skal også sørge for, at der er internationale kvalitetsstandarder tilvejebragt via akkreditering og certificering, at karaktersystemet er let sammenligneligt, og at der ikke opstår tekniske forhindringer, når en medarbejder skal igennem et efteruddannelsesforløb e.lign. i flere lande.

Den internationale udvikling nødvendiggør et opgør med den eksisterende ministerielle kompetence til at godkende nye uddannelser. Central godkendelse af uddannelser bør erstattes af et nyt akkrediterings- og benchmarksystem på baggrund af internationalt anerkendte standarder.

Endelig skal vi skille os af med 13-skalaen til fordel for en internationalt sammenlignelig karakterskala i overensstemmelse med ECTS-skalaens syv karaktertrin.

Hvor går de kloge hoveder hen?

I 2001 beskæftigede forretningservice godt 35.000 personer med en kandidatgrad og knap 36.000 personer med en bachelorgrad eller anden mellemlang videregående uddannelse.

I industrien arbejder ca. 12.000 personer med en kandidatgrad og 29.000 personer med en bachelorgrad. Dermed beskæftiger forretningservice næsten tre gange så mange kandidater som den næststørste aftager industrien.

Tal fra Danmarks Statistik

B. Prioritering

Prioritering af uddannelse og videnudvikling er et spørgsmål, der ikke bliver mindre aktuelt i en global økonomi, hvor evnen til at forædle produkter og services med viden er en central konkurrenceparameter.

Vores overordnede holdning er, at uddannelsessystemets indretning og fokus bør prioriteres efter, hvor værdi, dynamik og fornyelsen skabes i samfundet.

Med tal fra Det Økonomiske Råd påviste en uafhængig arbejdsgruppe under Videnskabsministeriet i rapporten "Fremtidens samfundsvidenskabelige uddannelser" fra marts 2005, at de samfundsvidenskabelige uddannelser giver det største samfundsøkonomiske afkast af alle uddannelser. Dertil kommer, at de samfundsvidenskabelige kandidater har en af de højeste livsindkomster - og er blandt de billigste at uddanne.

	Taxameter-tilskud pr. studerende	Samfunds-økonomisk afkast
Samfundsvidenskab, fx. økonomi	24.300	52 pct.
Naturvidenskab, fx. fysik	54.000	41 pct.
Erhvervsuddannelse, fx. landbrugsuddannelse	80.640	39 pct.
Korte videregående udd., fx. produktions-teknolog	63.945	24 pct.
Mellemlang videregående udd., fx. folkeskolelærer	40.950	9 pct.

Det handler om global indsigt og hele værdikæden

Vi skal tænke i "global indsigt" og hele værdikæder - ellers bliver vi kun middelmådige globalister. I vores vækststrategi - "Forretningsplan Danmark" - dokumenteres det, at vi ikke kan overleve i globaliseringen ved at udvikle Danmark til et "lille-Finland", der satser ensidigt på højteknologi. Særligt ikke, fordi finnerne nu henter inspiration til den nye finske globaliseringsstrategi fra danske virksomheders evne til at skabe innovation med brugeren i centrum.

Som talerør for de innovative vidensserviceerhverv mener Dansk Handel & Service, at Danmark skal gå på to ben, hvis vi vil vinde i globaliseringen. Det ene ben skal være solidt plantet i teknologiforståelse, mens det andet skal være forankret i evnen til at tiltrække, anvende og forædle ny viden om nye innovationsprocesser, forretningsmodeller og teknologikoncepter i hele verden.

Det er på tide at sande, at vi hverken er et landbrugs- eller industrisamfund. Værdiskabelsen finder ikke længere sted på gården, fabrikken eller maskinstationen. Værdiskabelsen finder sted i de videnintensive erhverv - især viden- og forretningservice. Uddannelserne skal prioriteres herefter, så vi fremmer kompetencer, der ruste de unge til 1:1-ledelse, til at innovere tæt på brugerne, til at udvikle offentligt-privat samspil og til at dyrke vores evner som gode, globale købmænd.

Viden med værdi

En vigtig succesparameter fremover skal være, at uddannelsesinstitutionerne er i tæt kontakt med aftagere af deres dimittender - hvad enten det er arbejdsmarkedet eller uddannelser på et højere niveau. Derfor skal institutionsledelsen identificere, hvem der aftager de unge under uddannelse og følge med i, hvordan de klarer sig for at kunne tilpasse uddannelserne hertil.

Erhvervskontakt og samspil med omverdenen skal prioriteres højt - bl.a. for at styrke tiltrækning af eksterne midler, funding og sponsorships. Erhvervspraktik skal være obligatorisk på hovedparten af uddannelserne og integreres i studierne som en omkostningseffektiv måde at gøre de studerende jobparate og sikre virksomhederne ny viden. Det kalder vi "viden med værdi".

Hurtigere igennem - med kvalitet, refleksion og faglighed i behold

Vi skal have en fordomsfri debat om de økonomiske incitament i uddannelsessystemet - uden, at vi afholder unge fra at tage en videregående uddannelse. Vi skal motivere frem for at straffe.

Flere unge skal gennemføre en videregående uddannelse - og gerne lidt hurtigere end i dag, så samfundet får et stort, fleksibelt og kompetent udbud af arbejdskraft. Vi bør imidlertid ikke gå på kompromis med kvaliteten i uddannelserne. Måske vi de unge

igennem studierne, mister vi den høje faglighed og kritiske evne til refleksion, som erhvervslivet efter-spørger.

Vi skal ikke sætte den jobparathed over styr, som de færdiguddannede besidder, netop fordi de har gjort livet med virkeligheden før og under deres studier. Et sabbatår er ikke nødvendigvis udtryk for, at de unge spilder deres tid - tværtimod, kan et højskoleophold, en tur Jordanen rund eller frivilligt arbejde være særdeles kvalificerende og helt nødvendigt for at imødekomme virksomhedernes behov for innovative og refleksive vidensarbejdere med internationalt udsyn. Det kræver ikke kun snævre faglige færdigheder, men også realkompetence i rigt mål.

Med disse forbehold kan gennemførelstiden øges i det omfang, at institutionsledelsen tager ansvaret på sig. Ledelsen skal sikre, at undervisningen er praksisnær, og at de studerende er i løbende kontakt med aftagerne.

Målet er først og fremmest at skabe bedre overensstemmelse mellem uddannelsernes kompetenceprofil og arbejdsmarkedets behov for højtuddannet arbejdskraft. Dernæst er målet at mindske frafald, styrke gennemførelse og få flere unge igennem en videregående uddannelse. Derfor skal vi åbent drøfte,

- om vi kan lære noget af den socialt afbalancerede britiske model for brugerbetaling på universiteterne
- om de to sidste år på kandidatuddannelsen skal være lånefinansieret frem for med SU
- om fjerdeåret fortsat skal være SU-finansieret
- om det er i orden at være forsinket i sine studier på grund af erhvervsarbejde
- om toppræstationer og hurtig gennemførelse skal belønnes med stipendier, udlandsophold, scholarships m.v.
- om vi fremover bør bruge lige så mange penge på SU som på uddannelse i Danmark
- om de såkaldte cafépenge kan bruges bedre - f.eks. til kvalitetsudvikling af undervisning og vejledning

Et vigtigt element i frafald og studie gennemførelse er, at de unge lander på den rette hylde fra starten. Derfor skal studievejledningen professionaliseres, så de unge får målrettet information om uddan-

nelsernes indhold og jobprofil, inden de skal vælge videregående uddannelse.

Et andet vigtigt element er, at de studerende ikke lades i stikken, når de skal til at skrive speciale. Aftagerne skal langt tættere på specialeprocessen - f.eks. ved, at de studerende skriver speciale i en virksomhed over to semestre. Det vil imødegå specialesump.

Bachelor med erhvervskompetence

Hvis regeringens målsætning om, at halvdelen af en ungdomsårgang skal gennemføre en videregående uddannelse, er der behov for at skabe øget fleksibilitet på de videregående uddannelser.

Et vigtigt skridt er at sikre, at de akademiske bacheloruddannelser giver reel erhvervskompetence og et afsæt for videre uddannelse på masterniveau efter et antal år på arbejdsmarkedet. Det indebærer et nødvendigt opgør med bachelorernes velerhvervede rettighed til automatisk optagelse på en kandidatuddannelse, hvis vi fremover skal have råd til at uddanne de store ungdomsårgange med en stadig større overgangsfrekvens til universiteterne.

Øget dynamik mellem bachelor- og kandidatniveau vil også resultere i mere tværfaglig tænkning blandt de studerende - en tænkning, der efterspørges i erhvervslivet. Hvis tre års studier ikke automatisk efterfølges af to års næsten fagligt identiske studier, fordi de studerende tilskyndes til at stoppe op og overveje deres karrierevej, vil det befordre regeringens ambition om sporskifte og øget mobilitet mellem bachelor- og kandidatuddannelser.

En ægte bachelorreform vil imødegå risikoen for, at universiteterne synker i knæ som hjemsted for masseuddannelse. Kvalitet og volumen skal balanceres. Dels skal alle unge have lige muligheder for at uddanne sig til højeste niveau - dels skal der være plads til at pleje talenterne på strategisk udvalgte kandidatuddannelser.

Universiteterne skal have mulighed for at sikre det dobbelte hensyn - kvalitet og kvantitet - i en tid, hvor en universitetsuddannelse ikke længere er forbeholdt en snæver kreds. Det sker bedst, hvis vi implemen-

terer den anglo-saxiske uddannelsesmodel med bachelor-kandidat/masteruddannelse.

Vi skal give plads til eliten. Der er en kunstige modstilling mellem elite og bredde, som stopper enhver fordomsfri debat om nødvendigheden af at pleje talenterne. Og når eliten får bedre vilkår, kommer det også bredden til gode.

Sammenhæng i uddannelsessystemet

Vi skal skabe en rød tråd i uddannelsessystemet. Første skridt er at give folkeskolen hovedansvaret for at få de unge godt i vej. Ledelsen på institutionerne skal have konkret ansvar for at uddanne de unge til næste trin i vidensystemet - uanset om det er til videre uddannelse eller beskæftigelse.

Det skal være slut med abekastningen mellem uddannelsesniveauerne. Det er en fælles opgave at skabe sammenhæng og hul igennem mellem de forskellige uddannelsesstrin - folkeskole, ungdoms- og videregående uddannelse. Konkret skal gymnasier og universiteter afstemme afgang- og indgangsniveauer langt bedre end i dag - det må ikke blive den laveste fællesnævner, der hersker.

Også sammenhængen mellem de korte, mellemlange og lange videregående uddannelser er vigtig. Specielt er det centralt, at de korte videregående uddannelser løftes ud af den nuværende uddannelsesmæssige blindgyde og ind i et forløb, hvor de studerende i princippet kan uddanne sig helt op til professionsbachelorniveau. Yderligere bør vi sikre alternative færdkanaler til kandidatuddannelser - f.eks. ved optag af professionsbachelor - uden at udsætte dem for fagligt ubegrundet supplerings.

Institutionerne skal belønnes med bedre økonomi og flere frihedsgrader for at tænke i merit og sammenhæng - det kan f.eks. ske i politiske flerårsaftaler, kvalitetspuljer og universiteternes udviklingskontrakter. Konkret skal de eksisterende uddannelsesmæssige blindgyder for de korte videregående uddannelser (KVU) fjernes. Professionsbacheloruddannelser på centre for videregående uddannelser (CVU'er) skal have et ægte kvalitetsløft via reel forskningstilknøytning til universiteter. I modsat fald risikerer vi, at bachelortitlen udvandes og markedsføres på falske vilkår.

Professionel studiekultur

De studerende skal til gengæld tage sit ansvar på sig for egen læring. Studiekulturen skal professionaliseres, så de unge opfatter deres studier som et arbejde, der skal passes og plejes. Det drejer sig om motivation - bl.a. gennem bedre indslusning på studiet, bedre undervisningskvalitet og pædagogik og bedre vejledning - især som karriere- og beskæftigelsesvejledning, når de studerende nærmer sig studiets afslutning.

Kernefaglighed og koblingskompetence

De unge skal bibringes et solidt mix af faglige, personlige og sociale kompetencer på internationalt niveau. For at kunne begå sig på et globalt arbejdsmarked sammensat af vidt forskellige fagligheder, kulturelle identiteter og værdisæt, er det afgørende, at de unges koblingskompetencer er i top. Koblingskompetence er evnen til - på baggrund af egen veldefineret kernefaglighed - at "tale" med personer, der har en anden faglig baggrund end en selv.

De unges interesse for naturvidenskab skal stimuleres - men det bør dels ske på linie med andre samfunds- og kulturbærende fag - dels ske, så fremtidens naturvidenskabelige vidensarbejdere er klædt på til et flerfagligt arbejdsliv. Vi bør erkende, at naturvidenskab ikke er interessant i sig selv - kun i samspil og kombination med andre fagligheder - f.eks. merkantile, sproglige og kulturelle fag.

Lakmus-testen for, i hvilket omfang vi skal prioritere naturvidenskabelig samfundskompetence består i, om aftagerne - ungdomsuddannelserne, de videregående uddannelser og aftagerne - finder, at dansk vækst og velfærd er tæt forbundet med naturvidenskab.

Videnservice - den største aftager af naturvidenskabelige og tekniske kandidater

Ud af ca. 7.000 naturvidenskabelige kandidater beskæftigede vidensservice i 2001 over 50 pct. Industrien var den næststørste aftager med 18 pct. af kandidaterne. De ca. 1.000 naturvidenskabelige bachelorer fulgte samme mønster.

Vidensservice var med en beskæftigelsesandel på 57 pct. i 2001 det største jobområde for de godt 20.000 tekniske kandidater. Mens industrien - som uddannelserne normalt retter sig mod - var det næststørste område med 21 pct. Af de godt 42.000 personer med en teknisk bachelor på det private arbejdsmarked var 32 pct. ansat inden for vidensservice - det samme som i industrien.

Tal fra Danmarks Statistik

Fremover skal vi ikke leve af en specifik naturvidenskabelig kompetence, men vores evne til at tænke nyt, bryde grænser og være kreative. For at udvikle en dynamisk og levende iværksætter- og selvstændighedskultur skal innovation og iværksætteri på skoleskemaet - lige fra folkeskole til forskerskole. Folkeskolen skal turde differentiere og give plads til talenterne. Og hele uddannelsessystemet skal turde belønne idérigdom, skaberkraft, originalitet, undren og kreativitet.

IT - et pædagogisk hjælpemiddel

Integration af IT i undervisningen er vigtig, men er ikke et mål i sig selv. IT er kun et redskab. Der er dog et udbredt behov for at opkvalificere lærerne, så de kan anvende moderne teknologiske hjælpemidler pædagogisk og fagligt effektivt.

Dansk Handel & Service
Vester Farimagsgade 19
1506 København V

Telefon 33 74 60 00
Telefax 33 74 60 80
E-mail dhs@dhs.dk
DHS.dk